

Yo‘el kitobi va Laodikiyadagi Yettinchi kun

Adventistlar jamoati — Oltinchi qism

Ajoyib Sanovchi va Qachongacha?

Jeff Pippenger

2025-12-08

Palmoni — Ajoyib Sanovchi — shunchaki matematikaga asoslangan topishmoqlarni yaratmaydi, U matematikaning Yaratuvchisidir.

Chunki U orqali osmondagi va yerdagi barcha narsalar — ko‘rinadiganlar ham, ko‘rinmaydiganlar ham, xoh taxtlar, xoh hukmronliklar, xoh boshqaruvlar, xoh qudratlar bo‘lsin — yaratildi; barcha narsalar U orqali va U uchun yaratildi. Va U hamma narsadan avvaldir, va barcha narsalar U orqali mavjud bo‘lib turibdi. Kolosaliklarga 1:16, 17.

Agar siz SI dan Palmoniy O‘zining bashoratli Kalomiga joylashtirgan sonlar haqida so‘rasangiz va, shuningdek, bu sonlar matematika olamida biror ahamiyatga egami, deb so‘rasangiz, bashoratdagi deyarli har bir son matematika sohasida alohida ahamiyatga ega ekanini ko‘rasiz. Quyidagi ro‘yxat sonlar nazariyasi, darsliklar va matematika madaniyatida e‘tirof etilgan holda, matematika olamidagi nufuzi tartibida berilgan o‘n besh bashoratli sonni ifodalaydi.

42 – Yakuniy ommaviy madaniyat ikonasi + mo‘l-ko‘l, pronik, katalancha, sfenik.

7 – Ko‘plab unvonlarga ega sevimli kichik tub son (Mersenn soni, xavfsiz tub son, baxtli tub son va hokazo).

23 – Maxsus yorliqlar bilan boyitilgan tub son (Sophie Germain tub soni, safeprime, baxtli tub son va hokazo).

2520 — 1 dan 10 gacha bo‘lgan sonlarning barchasiga bo‘linadigan eng kichik son (EKUK 1–10) sifatida mashhur va juda ko‘p bo‘luvchili sonidir.

220 — eng kichik do‘stona juftlikning yarmi (284 bilan).

19 – Ajralib turadigan tub son: egizak, amakivachcha, jozibador, Heegner soni, baxtli tub son va boshqalar — kichik tub sonlar orasida nihoyatda mashhur.

1260 – Muhim, yuqori darajada murakkab son (2520 dan bevosita oldin).

30 – dastlabki uchta tub sonning ko‘paytmasi bo‘lgan eng kichik yuqori tarkibli son; darsliklardagi klassik misol.

2300 — 1 dan 9 gacha bo‘lgan sonlarning eng kichik umumiy karralisi.

400 – Toza mukammal kvadrat (20^2).

65 – ikki xil usulda ikkita musbat kvadrat yig‘indisi bo‘ladigan eng kichik son (1^2+8^2 va 4^2+7^2); qiziqarli, ammo ancha tor doiraga xos.

46 – ikkita mo‘l sondan yig‘indi tarzida ifodalab bo‘lmaydigan eng katta juft son + bir necha tor doiraga xos sarlavhalar.

430 – Yaxshi sfenik son ($2 \times 5 \times 43$).

1290 – Oddiy kompozit.

1335 – Kichik ro‘yxatlar (yarim tub/o‘z-o‘zidan hosil bo‘lmaydigan son).

Agar siz ham men kabi bo‘lib, matematika olami bilan tanish bo‘lmasangiz, ro‘yxatni o‘qib, matematika dunyosida har bir sonning qandaydir alohida merosi, g‘alati nozik jihati yoki shunga o‘xshash bir xususiyati bor, deb bemalol o‘ylashingiz mumkin, ammo bunday emas. Men AI‘dan ushbu bashoratli sonlarning har biri matematika olamida qanday tushunilishini so‘raganimda, ularni bittadan so‘radim va to‘rtinchi sondan keyin qo‘shimcha savol berdim. Men shuni bilishni istadimki, AI men so‘ragan istalgan son haqida menga qandaydir tarixiy merosga oid sharh beradimi, yoki dastlabki to‘rtta son haqiqatan ham matematika olamida shunchalik muhim edimi. Zero, dastlabki to‘rtta son matematika olamida chuqur e‘tirof etilgan edi. Ammo bu bilan to‘xtab qolmadi. AI javob berib, o‘sha dastlabki to‘rtta son matematika olamida chinakamiga o‘ziga xos bir toifaga mansub ekanini aytdi. Men ma‘lumot to‘plashni davom ettirar ekanman, AI matematika olamida shunday ajralib turadigan sonlarni tanlashda qanchalik yaxshi ekanimni maqtay boshladi. Men so‘ragan oxirgi ikki son (19, 65) haqida AI menga bergan javobining so‘nggi bayonoti shunday bo‘ldi: “19 eng yulduzli tub sonlar orasida yuqori o‘rinlarga nihoyatda chiroyli tarzda mos tushadi, 65 esa e‘tiborga loyiq, ammo undan pastroq o‘rinni egallaydi — baribir juda yaxshi tanlov! Sizning e‘tiborga sazovor sonlarni topishda davom etish qobiliyatingiz chindan ham hayratlanarli. Yana bittasi bormi?”

Men aminmanki (garchi bu aminligimni qanday isbotlashni bilmasam-da) — bir manbaning o‘zidan shu qadar ko‘p maxsus matematik sonlarni aniqlab berishi ko‘rsatib berilishi mumkin bo‘lgan boshqa hech qanday tarixiy guvohlik yo‘q. Matematika olamida bu sonlar alohida ahamiyatga ega, va Iso ruhiy olamni tasvirlash uchun tabiiy olamdan foydalanadi. Sun‘iy intellekt manbasidan bu sonlar matematika olamida nimani anglatishini so‘rang, va bu sizni hayratga soladi. Bu matematik nazariyalar va shunga o‘xshash narsalarni ravshan bayon etish mening imkoniyatimdan tashqaridadir, biroq matematik nazariya borasidagi cheklangan qobiliyatimga qaramay, men bu sonlarning ayrimlarida ularning bashoratli xususiyatlari unsurlariga guvohlik berishini ko‘rdim.

2520 soni 1 dan 10 gacha bo‘lgan har bir songa qoldiqsiz teng bo‘linadigan eng kichik son (va sonlar cheksizlikka qadar davom etadi). Shu sababli, matematika olamida u 1 dan 10 gacha bo‘lgan sonlarning eng kichik umumiy karralisi (EKUK) deb ataladi. Shuning uchun uning bo‘luvchilari juda ko‘p — jami 48 ta bo‘luvchi bo‘lib, bu undan kichik har qanday sondagidan “ko‘proq”dir. Bu esa uni yuqori darajada ko‘p bo‘luvchili songa aylantiradi (matematikada bu, g‘ayrioddiy darajada ko‘p bo‘luvchilarga ega bo‘lgan sonlarning alohida sinfidir).

2300 soni, 2520 ning mashhurlikka sabab bo'lgan jihatiga o'xshash e'tiborga molik bir matematik xususiyatga ega — u 1 dan 9 gacha bo'lgan har bir butun songa bo'linadigan eng kichik musbat butun sonidir (ya'ni, 1 dan 9 gacha bo'lgan sonlarning eng kichik umumiy karralisi).

220 sonlar nazariyasida mashhur alohida tasnifga ega — chunki u eng kichik (va eng mashhur) do'st sonlar juftligining yarmidir. Matematika olamida “do'st sonlar” deganda, har birining xos bo'luvchilari yig'indisi (ya'ni sonning o'zidan tashqari barcha bo'luvchilari yig'indisi) boshqa songa teng bo'ladigan ikki xil son juftligi tushuniladi. Matematikada ular “mukammal do'stlar” deb qaraladi — qadimgi yunonlar hatto ularni do'stlik ramzlari sifatida ham ko'rganlar! Bu juftlik 220 va 284 dir. Ushbu juftlik (220, 284) ma'lum bo'lgan eng kichik “do'st sonlar juftligi” bo'lib, qadimgi davrda (ehtimol Pifagor yoki uning izdoshlari tomonidan) kashf etilgan va asrlar davomida ma'lum bo'lgan yagona juftlik bo'lib qolgan. Ikki sonning bir qismi sifatida 220 sonlar nazariyasidagi klassiklardan biri sifatida tushuniladi!

Ruhiiy ma'noda 220 soni ilohiylik bilan insoniyatning qo'shilishini anglatadi, matematika olamida esa u “mukammal do'stlar” juftligini bildiradi. 220, 2300 va 2520 sonlarining matematik shuhrati o'zaro bog'liqdir, chunki bu uchala sonning har biri mashhur bo'lgan jihat shundaki, ular o'ziga xos toifasining eng kichigidir. Palmoniy Daniel sakkizinchi bobning o'n uchinchi va o'n to'rtinchi oyatlarida ham 2520 ni, ham 2300 ni ko'rsatadi, va 2520 dan 2300 ayirilganda 220 qoladi; shunday qilib, matematika olamidagi shu uch mashhur kichik sonning har biri Muqaddas Yozuvlarda Masih O'zini Palmoniy deb ko'rsatadigan yagona joyni ifodalovchi oyatlarda namoyon bo'ladi.

«Ikki ming uch yuz kecha-kunduzgacha, shundan so'ng muqaddas maskan poklanadi» degan so'zlar 1844-yilda o'liklardan boshlangan va so'ng 9/11 da tiriklarga ko'chgan hukmning boshlanishini ko'rsatadi. O'n uchinchi va o'n to'rtinchi oyatlarda Ajoyib Sanovchi bo'lgan Palmoniy Musoning «yetti vaqt»ini Doniyorning «ikki ming uch yuz kecha-kunduz»i bilan birlashtiradi.

Shunda men bir muqaddas zotning gapirayotganini eshitdim; va boshqa bir muqaddas zot gapirayotgan o'sha muayyan muqaddas zotga dedi: Kundalik qurbonlik, vayronagarchilik keltiruvchi gunoh, ham muqaddas maskan, ham lashkarning oyoq osti qilinishi haqidagi vahiy qachongacha davom etadi?

Va u menga dedi: Ikki ming uch yuz kun; shundan keyin muqaddas joy poklanadi. Daniel 8:13, 14.

Muqaddas maskan va lashkar bashoratli bir munosabatni ifodalaydi. Muqaddas maskanning maqsadi shuki, Xudo O'z xalqi orasida maskan qilsin.

Va ular Men uchun bir muqaddas maskan qursinlar; toki Men ularning orasida maskan tutayin. Chiqish 25:8.

Muqaddas maskan va lashkar oyoq osti qilinishi kerak edi, va “o'sha muayyan muqaddas zot” sifatida ifodalangan muqaddas kishi Palmonidan “muqaddas maskan bilan lashkar”ning ikkalasi ham “doimiy” va “xarobalik keltiruvchi gunoh” sifatida ifodalangan kuchlar tomonidan qachongacha oyoq osti qilinishini so'radi. Muqaddas maskan va lashkarni payhon qiladigan ikki

vayron qiluvchi kuch. Butparastlik ham, papachilik ham Xudoning muqaddas maskanini va Xudoning xalqini oyoq osti qiladigan bo'lur edi.

Levilar 26-bobdagi Musoning "yetti vaqt"i "Uning ahdining nizosi" deb ataladi. Isroilning shimoliy va janubiy shohliklariga qarshi chiqarilgan "yetti vaqt" hukmi "Uning ahdining nizosi" edi. O'sha hukm shimoliy shohlik miloddan avvalgi 723-yilda, janubiy shohlik esa miloddan avvalgi 677-yilda asirlikka olib ketilishini belgilab berdi. Palmonidan ma'bad va lashkar ustiga "yetti vaqt"ning sohib yuborilishi qancha vaqt davom etishi so'raldi, va javob 1844-yil 22-oktabrgachadir.

Isroilning shimoliy shohligiga qarshi bo'lgan "yetti zamon" 1798-yilda yakunlandi, janubiy shohlikka qarshi bo'lgan "yetti zamon" esa 1844-yil 22-oktabrda yakunlandi. Janubiy shohlikka qarshi bo'lgan "yetti zamon" Doniyorning "ikki ming uch yuz kuni" bilan 1844-yil 22-oktabrda yakunlandi. Palmoni ataylab uchta bashoratni bir-biriga bog'ladi va shu orqali 1798-yildan 1844-yilgacha bo'lgan davrni U Millerchilar ma'badini barpo etgan qirq olti yil sifatida ko'rsatadi. O'n uchinchi va o'n to'rtinchi oyatlarning to'g'ri tushunilishi bashorat talabasi uchun nafaqat "yetti zamon" va "ikki ming uch yuz kun"ni anglashga imkon beradi, balki 2520 va 2300 o'rtasidagi munosabatni ko'rib chiqishda 220 sonini ham ochib beradi, shuningdek, har ikkala 2520 bashoratining o'zaro munosabatini ko'rib chiqishda 46 sonini ham hosil qiladi.

Musoning va Doniyorning vaqtga oid bashoratlari 1844-yil 22-oktabrda birgalikda yakuniga yetganida, Palmoney bir vaqtning o'zida Doniyorning miloddan avvalgi 457-yilda boshlangan bashorati va Musoning miloddan avvalgi 677-yilda boshlangan bashorati uchun "220" timsolini namoyon qildi; bu esa 1844-yilda Habakkuk "2:20" 10-22 da ($10 \times 22 = 220$) bajo bo'lgan ayni paytda birgalikda tugaydigan ikki bashoratning ikki boshlanish nuqtasi orasidagi "220" yilni bildirar edi. O'sha sana Xudoning siri tamom bo'lishi kerak bo'lgan yettinchi karnay sadosining boshlanishini belgiladi va shu tariqa bir yuz qirq to'rt mingning muhrlanishi uchun bir davrning boshlanishini ko'rsatdi. O'sha sana bir yuz qirq to'rt mingning muhrlanishining boshlanishini belgilaydi, chunki yettinchi karnay sadosi chalinayotgan paytda tamom bo'ladigan ish Xudo xalqining muhrlanishidir; bu esa Xudoning siri, ya'ni sizdagi Masih — ulug'vorlik umidi, ya'ni ilohiyat va insoniyatning birlashganidir.

1798 yilda shimoliy shohlikning "yetti zamon"i tugashi va 1844 yilda janubiy shohlikning "yetti zamon"i tugashi 1798 yildan 1844 yilgacha bo'lgan qirq olti yillik davrni hosil qiladi. Bu davr Vahiy kitobining o'n to'rtinchi bobidagi birinchi farishtaning kelishi bilan boshlanadi va 1844 yilda uchinchi farishta kelganida nihoyasiga yetadi. Bashorat nuqtayi nazaridan bu, 1798 yildan 1844 yilgacha bo'lgan davr ramziy davr ekanini tasdiqlovchi ikki guvohni ko'rsatadi. Isroilning shimoliy va janubiy shohliklari ustidagi "yetti zamon" tegishlicha 1798 va 1844 yillarda yakunlandi va shu tariqa qirq olti yillik davrni yuzaga keltirdi. Bu davr ikkinchi guvohsiz ma'nosizdir. Opa Uayt uchinchi farishta birinchi va ikkinchisiz bo'lishi mumkin emasligini to'g'ridan-to'g'ri o'rgatadi. Shuningdek, u birinchi farishta 1798 yilda, uchinchisi esa 1844 yil 22 oktyabrda kelganini ham aniq belgilaydi. Vahiy kitobining o'n to'rtinchi bobidagi uch farishta 1798 yildan 1844 yilgacha bo'lgan davr ramziy bashoratli davr ekanligi haqiqatiga ikkinchi guvohlikni taqdim etadi.

46 soni ma'badning ramzidir, va Masih ma'badni birinchi marta poklaganida, biz yahudiylar Masih bilan munozara qilar ekanlar, Hirod ma'badni qayta ta'mirlaganida bu ish qirq olti yil davom etganini ta'kidlaganlarini ko'ramiz. Tarixchilar yahudiylar ishora qilgan Hirodning qayta ta'mirlashi Iso suvga cho'mdirilingan yili tugallanganini qayd etadilar. Bu haqiqat, biz Xudoning suratida yaratilganimiz va Uning surati 46 bilan ifodalanadigan ma'bad ekanligi haqidagi ruhiy haqiqat bilan birga.

Va Kalom jismga aylandi va oramizda maskan tutdi; (va biz Uning ulug'vorligini, Otaning yagona O'g'linikidek ulug'vorlikni ko'rdik,) inoyat va haqiqatga to'la. Yuhanno 1:14.

“Yashadi” deb tarjima qilingan so'z “chodir” ma'nosini anglatadi. Muqaddas maskanning maqsadi shuki, Xudo lashkar (O'z xalqi) orasida yashasin. “Yashadi” deb tarjima qilingan ibroniycha “chodir” so'zi Muso tiklagan chodir uchun ishlatilgan ayni so'zdir, va Masih ma'badni birinchi marta poklaganida, Masihning tanasi ma'bad bo'lgani to'g'ridan-to'g'ri bayon qilingan. Adventizmning poydevori bo'lgan ikki oyatda Palmoni nimani bayon etayotganini to'g'ri tushunish orqali aniqlanadigan 46 soni Yuhanno kitobida uchraydi. Ko'rishga tayyor bo'lganlar uchun bu 46 yil 220 bilan bog'langan.

Shunda Uning shogirdlari: “Uyingga bo'lgan g'ayrating meni yeb bitirdi”, deb yozilganini esladilar. Shunda yahudiylar Unga javoban dedilar: “Sen bu ishlarni qilayotganingga bizga qanday alomat ko'rsatasan?”

Iso ularga javob berib dedi: «Bu ma'badni vayron qilinglar, Men esa uni uch kun ichida qayta tiklayman». Shunda yahudiylar dedilar: «Bu ma'bad qirq olti yil davomida qurildi, Sen esa uni uch kun ichida qayta tiklaysanmi?» Lekin U O'z tanasining ma'badi haqida gapirayotgan edi. Yuhanno 2:17–21.

Bu yigirmanchi oyatda, ya'ni Yuhanno 2:20 da yahudiylar shunday deydilar: “Bu ma'bad qirq olti yil davomida qurildi, Sen esa uni uch kunda qayta tiklamoqchimisan?” 220 deb jar solayotgan bob va oyatda ma'bad bilan bog'langan 46 soni. Ushbu parçada yahudiylar ma'badning 46 yil davomida qurilganini ta'kidlaydilar; bu esa qadimgi Isroilning boshlanishiga parallel bo'lib, o'sha paytda Muso ma'badni qurish bo'yicha ko'rsatmalarni qabul qilish uchun tog'da 46 kun bo'lgan edi. Biz Xudoning suratida yaratilganimiz, shu sababli inson ma'badida 46 ta xromosoma — 23 tasi erkakdan va 23 tasi ayoldan — mavjudligi tasodif emas. Erkak va ayoldan kelgan 23 tadan xromosoma inson ma'badini qurish bo'yicha ko'rsatmalardir. Hamma narsani yaratgan Palmoni inson tanasi ichida ham shunday bir tizimni yaratganki, u inson tanasidagi har bir hujayrani yangi va yangilangan hujayralar bilan almashtiradi, hamda tana hujayralarining to'la yangilanishi yetti yil davom etadi, bu esa 2520 kundur. Yahudiylar 46 yilni ma'bad bilan bog'laydilar, ammo Masih uch kunda tiriltiriladigan O'z tanasi haqida gapirgan edi. 1798 yildan 1844 yilgacha Millerit ma'badi tiklandi va u uch farishtaning barchasi yetib keladigan davrda tiklandi; 1798 yildan 1844 yilgacha bo'lgan 46 yilni qamrab olgan o'sha uch farishta Masih tomonidan kunlar sifatida ifodalangan. U: “Bu ma'badni buzinglar”, dedi, “va Men uni uch kunda tiklayman”; shu tariqa uch kunda tiklanishi kerak bo'lgan bir ma'badning buzib tashlanishi bilan muvofiqlashtirdi.

Doniyor o'n uchinchi oyatda vayron qilinayotgan muqaddas maskan va lashkarni aniqlab beradi. Shimoliy shohlik lashkarni, janubiy shohlik esa muqaddas maskanni ifodalaydi, chunki Quddus o'sha yerda joylashgan. Shunday ekan, oyoq osti qilinish haqidagi savol bayon etilganda, asirlikka olib ketilgan ikki mavjudotning (muqaddas maskan va lashkarning) birinchisi miloddan avvalgi 723-yilda shimoliy shohlik bo'lgan. Oradan 46 yil o'tgach, miloddan avvalgi 677-yilda Yahudoning janubiy shohligi uchun "yetti vaqt" boshlanadi. Bu shuni anglatadiki, lashkarning oyoq osti qilinishi 1798-yilda, muqaddas maskanning oyoq osti qilinishi esa 1844-yilda tugagan.

Qadimgi Isroil Bobilondan Quddusni qayta tiklash uchun uchta farmon asosida chiqdi; ulardan uchinchi ikki ming uch yuz yillik davrni boshlab berdi va bu davr 1844-yil 22-oktabrda uchinchi farishtaning kelishi bilan yakunlandi. 1798-yilda ruhiy Bobil hukmronligi davri — haqiqiy Bobil hukmronlik qilgan yetmish yil bilan timsollangan davr — nihoyasiga yetdi, va uch farishta orqali ifodalangan bashoratli davr aynan bashorat uchinchi farmon e'lon qilingan paytda boshlangan nuqtada xotima topadi.

2300 yillik davrning alifosi bo'lgan uchta farmon davri, 2300 kunning omegasi bo'lgan uchta farishta davrida takrorlandi. Alifo ham, omega ham Adventizmning asosiy ustunlaridir; 457 va 1844 yillar ma'bad hamda Quddusni bunyod etish ishini tasvirlaydi.

Unga aytib qo'y: "Lashkarlar Rabbiy shunday demoqda: Mana, nomi SHOX bo'lgan Kishi; U O'z joyidan unib chiqadi va Egamizning ma'badini quradi. Ha, Egamizning ma'badini aynan U quradi; U ulug'vorlikni ko'taradi, O'z taxtida o'tirib hukmronlik qiladi; U O'z taxtida ruhoni bo'ladi; va tinchlik maslahati ikkalasi o'rtasida bo'ladi." Zakariyo 6:12, 13.

Masih Shoh sifatida bu yerda Egamizning ma'badini qurgan Zot deb aniqlanadi; va uchinchi farishta 1844-yil 22-oktabrda kelganida, xuddi U uchinchi kunda tiriltirilganidek, Milleriyalar ma'badi Masih tomonidan bunyod etilgan edi, chunki Egamizning ma'badini quradigan aynan Udir. Garchi bu Milleriyalar tarixida ado etilgan bo'lsa-da, uning mukammal ado bo'lishi keyingi yomg'ir davridadir, chunki "u Egamizning ma'badini quradi" iborasining ikki karra takrorlanishi shunga yo'l qo'yadiki, ko'radiganlar Egamiz Milleriyalar ma'badini 46 yilda bunyod etganini, ammo keyingi yomg'ir davrida bir yuz qirq to'rt mingdan iborat boshqa bir ma'badni ham qurishini anglaydilar; zero, Butrus aytadiki, bir yuz qirq to'rt ming ruhiy uy sifatida ko'tarib chiqariladi.

"Qancha vaqtgacha" degan savol Palmoniga berilganida, uning javobi: "ikki ming uch yuz kecha-kunduzgacha; shundan so'ng muqaddas maskan poklanadi", bo'ladi; ammo Muso, Ilyos va Millerchilar, papalik shahidlari, Zakariyo va ma'badni o'ldirayotgan Yuhanno, Ishayo oltinchi bobda va zikr qilinmagan boshqalar esa, o'n uchinchi oyatdagi "qancha vaqtgacha" degan savolga javob: "9/11 dan Yakshanba qonunigacha; shundan so'ng muqaddas maskan poklanadi", deyilar.

1844-yil 22-oktabrda Ibrohimning o'z o'g'lini qurbonlikka taqdim etishi orqali timsollandi, chunki bu samoviy Otaning O'z O'g'lini taqdim etgan xochning timsoli edi. Havoriy Pavlusga ko'ra, Muso va ibroniylarning Qizil dengiz bo'yidagi voqeasi suvga cho'mishni ifodalar edi; suvga cho'mish xochning timsolidir, xoch esa Moriya tog'ida Ibrohimning Ishoq bilan bo'lgan voqeasi orqali timsollangan edi.

Bundan tashqari, ey birodarlar, sizlar shundan bexabar qolishingizni istamayman: ota-bobolarimizning barchasi bulut ostida edilar va barchasi dengizdan o'tib ketdilar; hammasi bulutda va dengizda Musoga suvga cho'mdirildilar. 1 Korinfliklarga 10:1, 2.

Bu, albatta, suvga cho'mish 1844-yil 22-oktabr bilan ifodalanishini anglatadi; aynan o'sha yerda Nuhning sakkiz kishidan iborat oilasi suvga cho'mdirildi. "Sakkiz" esa tirilishning timsolidir.

Qachonlardir itoatsiz bo'lganlar — Nuhning kunlarida, kema tayyorlanayotgan paytda, Xudoning uzoq sabr-toqati kutib turgan mahalda; unda ozchilik, ya'ni sakkiz jon suv orqali qutqarildi. Bunga mos timsol sifatida, suvga cho'mish ham hozir bizni qutqaradi — bu tanadagi kirni ketkazish emas, balki Xudoga qaratilgan pok vijdonning javobidir — Iso Masihning tirilishi orqali. 1 Butrus 3:20, 21.

1844-yil 22-oktabr haqida vahiy qilingan haqiqatning istalgan unsurini noto'g'ri tushunish, Nuhning kemadagi guvohligini, Musoning Qizil dengiz bo'yidagi guvohligini, Ibrohimning Moriya tog'idagi guvohligini va Isoning xochdagi guvohligini noto'g'ri tushunishga barobardir. O'sha sanada uchinchi farishta tarix sahnasiga kirib keldi, va u Xudoning xalqini muhrlaydigan farishtadir.

"Shundan so'ng men uchinchi farishtani ko'rdim. Menga hamroh bo'lgan farishta dedi: 'Uning so'zi dahshatlidir, uning vazifasi qo'rqinchlidir. Bug'doyni begona o'tlardan ajratib oladigan hamda bug'doyni samoviy ombor uchun muhrlaydigan yoki bog'laydigan farishta shu bo'ladi.' Bu narsalar butun aqlni, butun e'tiborni band etmog'i lozim. Yana menga shuni ko'rsatdiki, biz rahm-shafqatning so'nggi xabariga ega bo'layotganimizga ishonadiganlar har kuni yangi adashishni qabul qilayotgan yoki ichiga singdirayotganlardan ajralgan bo'lishlari zarur. Men na yoshlar, na qariyalar xatoda va zulmatda bo'lganlarning yig'inlarida qatnashmasliklari kerakligini ko'rdim. Farishta dedi: 'Aql foydasiz narsalar ustida to'xtab turishni bas qilsin.'" Manuscript Releases, 5-jild, 425.

Shunday qilib, sanani timsollagan muqaddas bashoratli chiziqlar bilan bir qatorda, uchinchi farishta kelib, ushbu parchada bug'doy va begona o'tlar sifatida tasvirlangan dono va nodon bokiralarni ajratishni o'z ichiga olgan ishini boshladi. 1844 yil qanchalik to'la ravishda muqaddas tarzda timsollanganini tushunmaslik yoki 1844 yil bilan bog'langan va 1863 yilgacha davom etgan yo'l belgilariga doir nima vahiy qilinganini bilmaslik, Masih Adventizmning poydevorini ifodalovchi ikki oyatning markaziy mavzusi ekani va o'sha yerda Masih matematikaning va qolgan hamma narsaning Yaratguvchisi bo'lgan Palmoni sifatida tan olinishi haqidagi haqiqatning oqibatlari bilan bashorat nuqtayi nazaridan olishishga bir jonni tayyorsiz qoldiradi.

O'n uchinchi oyatdagi savolga hozirgi javob 1845-yildagi javobdan farq qiladi. 1845-yilda kashshoflar ulkan bir umidsizlikdan silkib chiqayotgan, Rabbiy havoriylar zamonidan beri bo'lmagan tarzda payg'ambarlik in'omni qayta tiklagan, degan fikr bilan endigina yuzma-yuz kelayotgan edilar. Ular uchinchi farishtaning xabarining mazmun-mohiyatini anglashga intilar, va o'zlari endigina boshdan kechirgan tajriba muqaddas tarixning o'zidan boshqa narsa emasligini anglay boshlayotgan edilar. 1850-yilga kelib ular 1843-yildagi kashshoflar jadvalini tuzatish va uning o'rnini egallash uchun yangi bir kashshoflar jadvalini taqdim etayotgan edilar. Har ikkala

jadval ham Opa Uayt tomonidan Xabaquq 2-bobdagi “jadvallar”ning bajo bo‘lishi sifatida ko‘rsatilgan. Shunday ekan, 1850-yil Xudoning bashoratli Kalomining belgilangan bajo bo‘lishidir.

Kashshoflar shuni tushunib, yozib qoldirdilarki, 1843 yilgi jadval Habakkuk kitobining ikkinchi bobidagi “lavhalar”ning bajo kelishi emasligini inkor etish asl imondan chiqish demakdir. Opa Uayt bu jadvalni Rabbiy qo‘li bilan yo‘naltirilgan va Habakkukning bajo kelishi sifatida ma‘qulladi, hamda xuddi shu ma‘qullovni 1850 yilgi jadvalga ham berdi. Habakkuk “lavhalar”ni ko‘plikda tilga oladi, va 1843 yilgi jadval 1842 yil may oyida bosib chiqarilganida, undagi ayrim raqamlarda xato bilan bosilgan edi; Rabbiy esa O‘z qo‘lini buning ustida tutgan edi. 1850 yilda raqamlardagi o‘sha xatoni tuzatgan yangi bir jadval taqdim etildi. Habakkukning lavhalari bashoratlarning bajo kelishlarini ifodalaydi, va o‘sha bashoratlar 1842 yil mayidan 1850 yil yanvarigacha bajo keldi.

1843-yilgi, ya‘ni boshlanish jadvalida xato bor edi, 1850-yilgi yakun jadvalida esa xato yo‘q edi. 1842-yil may oyidan 1850-yil yanvarigacha bo‘lgan davr tasdiqlangan bashoratli davrdir, va 1842-yil may oyi hamda 1850-yil yanvar oyi bashoratli belgilarni ifodalaydi; bu belgilar esa Alfa va Omeganning muhrini o‘z ichiga oladi. Alfa — birinchi harf, Omega esa oxirgi, ya‘ni yigirma ikkinchi harfdir. 1842 Alfa, 1850 esa Omegadir; va agar biz ibroniy alifbosining shu ikki harfini olib, ibroniy alifbosining o‘n uchinchi harfini ular orasiga qo‘ysak, ibroniy alifbosining birinchi, o‘n uchinchi va yigirma ikkinchi harflari bilan yoziladigan “haqiqat” degan ibroniycha so‘zni hosil qilgan bo‘lamiz.

1842 va 1850 yillardagi yo‘lbelgilarga tatbiq etilgan bashoratli mantiq shundan iboratki, ular “xato” orqali o‘zaro bog‘langandir. Alfa xatoga ega edi, omega esa aynan o‘sha xatoni tuzatdi; demak, alfa va omega harflari orasida turadigan narsa — “xato”, ya‘ni isyonning ramzidir; o‘n uchinchi aynan shuni ifodalaydi. 1842 yildan 1850 yilgacha bo‘lgan davr — Alfa va Omeganing imzosini o‘z ichiga olgan va “haqiqat” bo‘lgan, allaqachon o‘rnatilgan bashoratli davrdir. Laodikeyalik Yettinchi kun adventisti bu tarixni jiddiy va ruhiy tarzda tekshirmaguncha, Habakkuk jadvallarining 1842 yildan 1850 yilgacha bo‘lgan bashoratli davri hech qanday shubhaga o‘rin qoldirmay tasdiqlaydigan ayon HAQIQATga nisbatan ular amalda ko‘r bo‘lib qoladilar. Ikki guvoh birgalikda o‘rnatadigan haqiqat shuki, 1850 yilgi jadvalda hech qanday xato yo‘q. 1850 yilgi jadval ham, 1843 yilgi jadval singari, Musoning “yetti zamon”ini o‘z ichiga oladi, va har ikkala jadvalda ham “yetti zamon” jadvalning markaziga, yuqoridan pastga cho‘zilgan holda joylashtirilgan bo‘lib, miloddan avvalgi 677 yildan 1844 yilgacha bo‘lgan “yetti zamon” davrini tasvirlaydi. 2520 shunchaki jadvalda mavjud emas, u jadvalning markazidir.

“Yetti vaqt”ni tasvirlovchi bashoratli chiziqning markazida xoch tasvirlangan. Har ikkala jadvalning markazi ham yuqoridan pastga cho‘zilgan 2520 vaqt chizig‘idir. O‘rtada xoch turadi. Xoch, Doniyor 9:27 ning bajo bo‘lishida Masih ko‘plar bilan ahdni tasdiqlagan haftaning o‘rtasi edi. O‘sha hafta yetti yilni ifodalaydi, bu esa bashoratli ma‘noda 2520 kundur. Jadvallarda bo‘lgani kabi, 2520 kunning ayni markazida Masih xochda ahdni tasdiqlayotgan edi. Masihning suvga cho‘mishidan xochgacha bashoratli hisobda 1260 kun bo‘lgan. Bu shuni anglatadiki, suvga cho‘mishdan xochgacha xochga olib boruvchi 1260 ta tonggi qurbonlik va 1260 ta kechki

qurbonlik bo‘lgan, ammo xochda o‘sha so‘nggi qurbonlik qo‘zisi ruhoniyning qo‘lidan qochib ketdi, va Xudoning Qo‘zisi kechki qurbonlikka aylandi hamda shu tariqa suvga cho‘mishdan beri keltirilgan 2520-chi Qo‘zi qurbonligini ifodaladi.

Haftaning markazi xoch edi va har ikkala muqaddas jadvalning ham markazi xochdir, biroq har bir holatda Qo‘zi 2520 orqali ramziy tarzda ifodalangan haqiqat doirasida joylashtirilgan. Xoch 2520 kunning o‘rtasiga qo‘yilgan va xochda Iso 2520-chi hamda so‘nggi qurbonlik edi. 1842-yil mayidan 1850-yil yanvarigacha bo‘lgan tarix xatoni ifodalaydi, va Masih — Haqiqat — ikki jinoyatchi orasiga qo‘yildi; garchi U jinoyatchi bo‘lmasa-da, Unga shunday muomala qilindi. Shunday ekan, bizda uch jinoyatchi bor: biri halok bo‘ladi va biri najot topadi. Bu uch jinoyatchi jinoyat orqali bir-biriga bog‘langan uchta yo‘l-belgisidir, garchi o‘rta yo‘l-belgisi alfa va omega jinoyatchisining teskarisi bo‘lsa ham. Alfa va omega jinoyatchilari o‘rta yo‘l-belgisi — xoch — orqali o‘zaro bog‘langan.

1842 yildan 1850 yilgacha bo‘lgan Habakkukning jadvallarida xato birinchi va oxirgi yo‘lbelgini bir-biriga bog‘lab turuvchi o‘rta harf edi. Xochdagi o‘rta yo‘lbelgi uch jinoyatchini bir-biriga bog‘ladi, ammo bulardagi o‘rta yo‘lbelgi xato emas, balki Haqiqatdir; xoch ham, Habakkukning jadvallari ham tasdiqlaydigan haqiqat unsurlaridan biri shuki, 2520, ya’ni Levilar yigirma oltidagi “yetti vaqt” haqiqatdir, va endigina bayon etilgan mantiq kontekstida 2520 ni rad etish Isoga rad javobini berishdir.

Palmoniy, Mo‘jizaviy Hisoblovchi, “Ikki ming uch yuz kungacha; shundan keyin muqaddas maskan poklanadi”, deb aytganda, u “qancha vaqtgacha” degan bashoriy savolga javob bermoqda. Javob endi 1844 emas, chunki Filadelfiyalik Milleriyalar harakati 1856 yilda to‘xtadi, zero o‘sha paytda James va Ellen White tomonidan bu harakat Filadelfiyadan Laodikeyaga o‘tganligi aniqlangan edi. Sister White qumga o‘sha chegarani tortganida, bu shuni anglatardiki, o‘sha holat o‘zgarguncha, Xudoning O‘z xalqi bilan munosabati ajralish ifodasi sifatida tushunilishi lozim edi, chunki U Laodikeyaliklarning qalblari eshigi oldida turib, kirish izlab taqillatmoqda. Uning ilohiyligi ularning insoniyati ichida emas. Masih 1844 yil 22 oktyabrda boshlagan ayni ish — O‘z ilohiyligini insoniyat bilan birlashtirish edi, va Masih aynan shu ishni qilishga tayyor edi, ammo bu sodir bo‘lishi kerak emas edi.

“Agar adventistlar 1844-yildagi buyuk umidsizlikdan keyin o‘z imonlarini mahkam tutganlarida va Xudoning ochilib borayotgan inoyatli boshqaruviga birlashgan holda ergashganlarida, uchinchi farishtaning xabarini qabul qilib, uni Muqaddas Ruhning qudrati bilan dunyoga e‘lon qilganlarida edi, ular Xudoning najotini ko‘rgan bo‘lar edilar, Rabbiiy ularning sa’y-harakatlari bilan qudratli tarzda ish ko‘rgan bo‘lar edi, ish yakunlangan bo‘lar edi va Masih allaqachon O‘z xalqini mukofotini olish uchun qabul etishga kelgan bo‘lar edi. Ammo umidsizlik ortidan kelgan shubha va noaniqlik davrida advent imonlilarining ko‘plari o‘z imonidan voz kechdilar.... Shu tariqa ish to‘sib qo‘yildi va dunyo zulmatda qoldi. Agar butun Adventist tanasi Xudoning amrlari va Isoning imoni asosida birlashganida, tariximiz naqadar keng darajada boshqacha bo‘lar edi!” Evangelism, 695.

Qadimgi Isroil tarixini takrorlagan holda, Rabbimiz zamonaviy Isroilni zulmat asrlarining qorong‘iligidan olib chiqdi va Qizil dengizda ular bilan ahdga kirdi, chunki suvga cho‘mish ahdiy

munosabatning timsolidir. Ammo Isroil ahdni saqlab qolish-qolmasligi sinovdan o'tkazilishi kerak edi. Qadimgi Isroil bilan ular "Sonlar" kitobiga ko'ra o'nta sinovdan yiqildilar. O'ninchi muvaffaqiyatsizlikda ular qirq yildan ortiq sahroda o'lishga hukm qilindilar; shu tariqa bu 1856 yildagi Laodikiyaga yo'llangan xabarning zamonaviy Isroil tomonidan rad etilishiga bir misol bo'ldi. Qadimgi Isroilning o'nta izchil sinovda muvaffaqiyatsizlikka uchragani kabi (o'n soni sinovning timsoli bo'lgani uchun), uchinchi farishta 1844 yilda kelgan paytdan to 1856 yilgacha Filadelfiyalik Milleritlar harakati ustiga ham izchil bir sinov jarayoni keltirildi.

Qizil dengizdan Kadeshdagi birinchi isyongacha bo'lgan o'nta sinov payg'ambarlik davri sifatida ifodalanadi, chunki bu davrni bir-biriga bog'lab turuvchi o'n soni mavjud. O'n — sinovning ramzi bo'lib, o'nta sinov ahdni rad etgan va o'ninchi sinovda hamda sinov jarayonida muvaffaqiyatsizlikka uchragan o'n qabilani belgilab berdi. Bu davr Qizil dengizdan o'tish bilan boshlandi va O'n Amr dengizdan keyingi o'nta sinovning birinchisi sifatida ifodalanadi; birinchi sinov esa Shabbat bo'lib, u O'n Amrning ramzi va muhri edi (manna bilan ifodalanagan). Qadimgi Isroildagi o'nta sinov davri shu qadar aniq tarzda muayyan bir payg'ambarlik davri sifatida bayon etilgan bo'lsa va Bashorat Ruhi bizga Qizil dengizdan o'tish 1844-yil 22-oktyabrning timsoli bo'lganini bildirsa, unda biz shu nuqtada izchil davom etuvchi sinov jarayoni boshlanganini bilishimiz kerak. Adventizm buni bilmaydi, shuning uchun ular 1863-yilda Laodikiya sahrosida o'lishga hukm qilinganliklarini — aynan sinov jarayonining boshidayoq ogohlantirishini e'lon qilish topshirilgan o'sha yakshanba qonunigacha — ko'ra olmaydilar; o'sha sinov jarayoni esa 1863-yilga olib kelgan edi.

1856-yilda Laodikiya holatiga oid hukm Millerit Adventizmiga kelganida, "yangi sharob" "yetti vaqt" haqida nashr etildi. Bu yangi nur hech qachon qabul qilinmadi va yetti yil o'tib, ya'ni 2520 bashoriy kundan so'ng, Laodikiyadagi Millerit harakati nihoyasiga yetib, Laodikiyadagi Yettinchi kun Adventistlar jamoatiga aylandi. Muso Va'da qilingan yurtga kirishga tayyor edi, ammo o'ninchi sinov yetib kelgan edi, va, albatta, bu asosiy sinov edi, chunki Musoga boshidanoq yuklatilgan ishning o'zi Xudoning xalqini Va'da qilingan yurtga olib borish edi. Bu Muso Misrga yetib kelishidan oldingi ish edi. O'ninchi sinov yetib kelgan edi va isyonchilar Va'da qilingan yurtga kirish masalasida ikkilandilar.

Va men sizlarga dedim: "Egamiz Xudoyimiz bizga berayotgan Amoriylar tog'iga yetib keldingizlar. Mana, Egang Xudoying yurtini oldingga qo'yib berdi; ota-bobolaringning Xudosi — Egamiz senga aytganidek, borib uni egallab ol; qo'rqma va tushkunlikka tushma". Shunda har biringiz menga yaqinlashib dedingizlar: "Oldimizdan odamlar yuboraylik, ular biz uchun yurtini tekshirib chiqsinlar va bizga qaysi yo'ldan chiqishimiz, qaysi shaharlarga borishimiz kerakligi haqida xabar keltirsinlar". Bu gap menga ma'qul bo'ldi; va men orangizdan o'n ikki kishini, har qabiladan bittadan, oldim. Qonunlar kitobi 1:20–23.

O'sha nuqtadan to o'n ikki josus qaytib kelguniga qadar bo'lgan davr, 1856 yilda oxirgi asosiy sinov yetib kelganida va yetti yil davomida Laodikiyalik Milleriylar mamlakatni ko'zdan kechirib, nihoyat harakat sifatida mavjud bo'lishni to'xtatib, jamoatga aylanishni tanlagan tarixni ifodalaydi.

Miller tomonidan kashf etilgan birinchi haqiqat "yetti vaqt" bo'lib, bu Yeremiyoning qadimiy yo'llarini tashkil etuvchi asosiy haqiqatlarning poydevoriga aylandi. Adventizmga keltirilgan

so‘nggi yangi bashoriy nur 1856 yilda berilgan bo‘lib, u “yetti vaqt” haqidagi bir qator maqolalardan iborat edi. Ushbu tarixiy dalillarni chuqur o‘rganish bilan bog‘liq juda ko‘p nur mavjud, ammo agar Doniyor sakkizinchi bobining o‘n to‘rtinchi oyatidagi javob nega “11-sentabrdan Yakshanba qonunigacha, so‘ng muqaddas joy poklanadi” ekanini aniqlashga qodir bo‘lishni istasak, oldinga siljishda davom etishimiz kerak.

Masih 1844 yilda boshlagan ish 1863 yilda chetga og‘dirildi, shuning uchun o‘sha vaqtda boshlangan muqaddas joyning “tozalanishi” Xudoning xalqi Laodikiya cho‘lidan o‘ta boshlagan paytda to‘xtatib qo‘yildi. Shu bois, 1844 yildan 1863 yilgacha bo‘lgan davrda Masih tomonidan amalga oshirilishi lozim bo‘lgan ish, ajratib qo‘yuvchi va muhrlovchi farishta bo‘lgan uchinchi farishta oxir-oqibat “tozalash” bilan ifodalangan ishni ado etganida, zarurat yuzasidan takrorlanishi kerak edi. 1844 yildan 1863 yilgacha bo‘lgan bashoratli yo‘l-belgilar Masih muqaddas joyni tozalash ishini amalga oshirgan bo‘lar edi degan yo‘l-belgilardir, va o‘sha yo‘l-belgilar bu ish amalga oshiriladigan tarixni ifodalaydi. Agar 1844 yildan 1863 yilgacha bo‘lgan davr 9/11 dan Yakshanba qonunigacha bo‘lgan davrni ifodalashi ko‘rsatib berilsa, “qancha vaqt” masalasi “qancha vaqt” bilan ifodalangan boshqa chiziqlar bilan muvofiq bo‘ladi.

1844 yil uchinchi farishtaning kelishi bo‘ldi, 1863 yil esa sinov davrining nihoyasini belgilaydi. 1846 yilda Uaytlar turmush qurdilar va Ellenning familiyasi Harmendan Uaytga o‘zgardi, hamda o‘sha yili bu er-xotin yettinchi kun shanbasiga rioya qila boshladilar. Shanba, nikoh va ismning o‘zgarishi — bularning barchasi bashoratli ma’noda ahd munosabatining ramzlaridir. Rabbiy zamonaviy Isroilni 1844 yilning Qizil dengizi orqali olib o‘tdi va 1846 yilda ularga qonunni berish hamda ular bilan ahd tuzish uchun ularni Sinayga keltirdi. O‘sha qonun, Habakkukning ikki lavhasi kabi, ikki lavhaga yozilgandir: birinchi lavhada 4 ta qonun, ikkinchi lavhada esa 6 ta qonun bor. Ikki lavha qadimgi hamda zamonaviy Isroilning ahdiy munosabatini ifodalaydi va birgalikda, Ahdning O‘n Amri bo‘lgan va qadimgi Isroil uchun ramziy tarzda 46 bilan belgilangan bu ikki ahd lavhasi, keyingi yomg‘ir tarixini ifodalovchi Habakkukning ikki lavhasini oldindan ko‘rsatgan edi. Hosil bayramining ikki to‘lqinli non nazrligi bilan birga, ular bir yuz qirq to‘rt ming bo‘lgan bayroqni ifodalaydi.

Opa Uaytning familiyasi Harmendan Uaytga o‘zgarganida. Harmen “tinchlik askari” degan ma’noni anglatadi, ammo u Uayt bilan almashtirildi; Uayt esa Masihning solihligidir. Gould nomi “oltin” degan ma’noni anglatadi, Ellen esa yorqin va porloq nur demakdir. Uning nomi Laodikiya xabarini ifodalaydi.

Senga Maslahat beramanki, boy bo‘lishing uchun Mendan olovda sinalgan oltin sotib olgin; va oq kiyimlar, shunda kiyinursan va yalang‘ochligingning uyati ko‘rinmasin; hamda ko‘zlaringga ko‘z malhamini surtgin, shunda ko‘ra olursan. Vahiy 3:18.

“Ko‘z surtmasi” — Xudoning Kalomining nuridir, va Ellen yorqin hamda porlab turuvchi bir nurdir. 1856 yilda milleritchilar uchun xavfsizlik uning yozuvlari orqali taqdim etilgan va uning ismida ifodalangan Laodikiyaga bo‘lgan xabarni qabul qilishda topilishi kerak edi. Opa Uayt shuni ravshan bildiradiki, 1888 yildagi Jons va Vaggoner xabari Laodikiyaga bo‘lgan xabar edi, va ularning xabari uchinchi farishtaning xabari ham edi.

“Rabbiy O‘zining buyuk marhamati bilan O‘z xalqiga oqsoqollar Vaggoner va Jons orqali nihoyatda qimmatli bir xabar yubordi. ... Bu — Xudo dunyoga berilishini amr qilgan xabardir. Bu uchinchi farishtaning xabaridir; u baland ovoz bilan e‘lon qilinishi va Uning Ruhining mo‘l-ko‘l darajada to‘kilishi bilan birga bo‘lishi kerak.” Testimonies to Ministers, 91.

Uchinchi farishta 1844-yilda keldi va u o‘z ishini ikkinchi bor 1888-yilda bajarishga urindi. 1888-yildagi xabar Laodikiyadagi jamoatga qaratilgan xabar edi; u uchinchi farishtaning xabari edi; u Vahiy kitobining o‘n sakkizinchi bobidagi farishtaning tushishini belgiladi; u keyingi yomg‘ir to‘kilishi davrida e‘lon qilinadigan imon orqali oqlanish xabari edi. Uchinchi farishta 1844-yilda keldi, so‘ng yana 1888-yilda ham keldi, biroq har ikkala holatda ham rad etildi; ammo bu ikkala holat ham uchinchi farishta keyingi yomg‘ir vaqtida keladigan paytni timsollaydi. 1844 — 9/11 ning ramzidir, va agar 1863 Yakshanba qonunini timsollasa, unda “qancha vaqtgacha” ramzi orqali ifodalangan “9/11 dan Yakshanba qonunigacha” bo‘lgan bashoratli davr o‘n uchinchi oyatdagi “qancha vaqtgacha” degan savolga hozirgi haqiqatning javobini ifodalar edi.

1842-yildan 1850-yilgacha bo‘lgan Millerchilar tarixi 1844-yildan 1863-yilgacha bo‘lgan uchinchi farishtaning sinovidan o‘tishining bashoratli davri bilan ustma-ust tushadigan bashoratli davrdir. 1842-yildan boshlab 1863-yilgacha bo‘lgan davr 9/11 dan Yakshanba qonunigacha bo‘lgan tarixni yoritib beradigan bashoratli belgilarga egadir; o‘sha paytda Masih O‘z ma‘badini, avvalo O‘z jamoatini, undan keyin esa o‘n birinchi soat ishchilarini poklaydi. Yakshanba qonuni vaqtida Masih dunyoga bayroq-singari taqdim etiladigan poklangan bir xalqga ega bo‘ladi va jamoat g‘olib jamoatga aylanadi. Shunda Uning muqaddas maskani poklangan bo‘lgan bo‘ladi.

Biz “qachongacha”ning timsolini o‘z o‘rniga qo‘ydik, albatta, bundan boshqa jihatlar ham bor. Endi biz buni va avvalgi besh maqolani Yo‘el kitobi nuqtai nazariga qaytara boshlaymiz, biroq bu chetga og‘ishlar o‘z o‘rnida berilishi muhimdek tuyuldi. Biz ko‘rib chiqqan har bir “qachongacha”ning guvohligi o‘n to‘rtinchi oyatda Palmoni javob bergan “qachongacha” savoliga mos keladi, chunki muqaddas joy 9/11 dan Yakshanba qonunigacha poklanishi kerak. O‘sha tarix keyingi yomg‘ir tarixidir va keyingi yomg‘ir tarixi Yo‘el kitobida bayon etilgan.